

Bruxelles, 25. studenoga 2015.
(OR. en)

14437/2/15
REV 2

JEUN 110
EDUC 307
SOC 688
EMPL 447
CULT 84
SAN 394

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Na datum: 23. studenoga 2015.

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 13635/15 JEUN 97 EDUC 286 SOC 634 EMPL 417 CULT 74 SAN 357

Br. dok. Kom.: 11825/15 JEUN 68 EDUC 247 SOC 511 EMPL 334 CULT 45 SAN 271
+ ADD 1-7

Predmet: Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije iz 2015. o provedbi obnovljenog
okvira za europsku suradnju u području mladih (2010. – 2018.)
– *usvajanje (23. studenoga 2015.)*

Za delegacije se u prilogu nalazi Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije iz 2015.

o provedbi obnovljenog okvira za europsku suradnju u području mladih (2010. - 2018.), koje je

Vijeće usvojilo na 3428. sastanku, održanom 23. studenoga 2015.

**Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije iz 2015.
o provedbi obnovljenog okvira za europsku suradnju
u području mladih (2010. – 2018.)**

Ljudski i društveni kapital mladih ljudi jedan je od najboljih uloga Europe za budućnost. Europska unija i njezine države članice moraju ulagati u potencijal koji 90 milijuna mladih Europljana predstavlja u smislu vještina, kreativnosti i raznolikosti.

Gospodarska je kriza posebno teško pogodila mlade. Povećala se razlika između onih s više i onih s manje mogućnosti. Neki su mladi sve više isključeni iz društvenog i građanskog života. Što je još gore, nekima prijete isključenost, marginalizacija ili čak nasilna radikalizacija.

Zbog toga su Komisija i države članice i nastavile suradnju u razdoblju 2013. – 2015. kako bi poboljšale zapošljivost mladih, njihovu integraciju na tržište rada te njihovu socijalnu uključenost i sudjelovanje. S obzirom na sve veće socioekonomske razlike, politikom se i dalje moraju rješavati duboki društveni problemi s kojima se mnogi mladi suočavaju. Moramo pronaći održiva rješenja za borbu protiv nezaposlenosti mladih, povećati socijalnu uključenost i spriječiti nasilnu radikalizaciju mladih. Da bi se to postiglo, potrebna je sustavnija suradnja u okviru niza politika na razini EU-a i država članica, kao što su zapošljavanje, obrazovanje, osposobljavanje, nediskriminacija, socijalna politika, građanstvo (uključujući građanstvo Unije) i mladi, ali i kultura, sport i zdravlje.

U razdoblju od 2016. do 2018. cilj okvira suradnje za mlade¹ trebalo bi biti osnaživanje sve različitijih mladih, posebno onih kojima prijete isključenost. Trebalo bi im pomoći u pronalasku kvalitetnih radnih mjesta i u sudjelovanju u društvenom životu. Financiranjem EU-a u okviru programa Erasmus+ nadopunit će se politička suradnja u području rada s mladima, volonterskih aktivnosti i sudjelovanja u demokratskom životu. Ostalim instrumentima, Europskim socijalnim fondom (ESF) te Inicijativom za zapošljavanje mladih (YEI), osigurat će se sredstva namijenjena uključivanju mladih na tržište rada i razvoju njihova ljudskog kapitala.

1. Uvod

EU podupire zapošljavanje, zapošljivost i socijalnu uključenost mladih, posebno u okviru svojeg plana za radna mjesta, rast i ulaganja te u okviru strategije Europa 2020., kao i sredstvima EU-a u okviru, primjerice, programa Erasmus+, ESF-a i YEI-ja.

Nadalje, EU podupire, koordinira i nadopunjuje djelovanja država članica putem okvira za suradnju u području mladih, u skladu s člancima 6. i 165. UFEU-a. Okvirom za suradnju EU i države članice pozivaju se da:

- stvaraju više jednakih mogućnosti za sve mlade tijekom obrazovanja i na tržištu rada te
- promiču aktivno građanstvo, socijalnu uključenost i solidarnost svih mladih.

S pomoću mjera koje uključuju prikupljanje dokaza, uzajamno učenje i dijalog s mladima, tim se okvirom podupire djelovanje u osam područja: obrazovanju i osposobljavanju, zapošljavanju i poduzetništvu, zdravlju i dobrobiti, sudjelovanju, volonterskim aktivnostima, socijalnoj uključenosti, mladima i svijetu te kreativnosti i kulturi.

¹ Rezolucija Vijeća od 27. studenoga 2009. o obnovljenom okviru za europsku suradnju u području mladih (2010. – 2018.), SL C 311, 19.12.2009., str. 1–11.

U ovom se izvješću ocjenjuje napredak u postizanju ciljeva i prioriteta okvira za suradnju u razdoblju 2013. – 2015. na temelju procjene situacije mladih i političkih mjera poduzetih na razini EU-a i država članica.

2. Mladi Europljani danas²

Od 2013. kriza je nastavila snažno utjecati na mlade. Prijelaz iz djetinjstva u odraslu dob sve je složeniji i sve se više razlikuje od osobe do osobe, a od 2008. taj je trend mnogo izraženiji nego prije. Ti su prijelazi obilježeni ključnim promjenama od obrazovanja do zaposlenja, od financijske ovisnosti do upravljanja vlastitim sredstvima – i potrebom za osamostaljenjem, zbog čega su mladi izloženi promjenjivim gospodarskim, socijalnim i okolišnim uvjetima. Politikama bi se trebalo pratiti mlade na tom putovanju i pomoći im da ostvare svoj puni potencijal.

Iz podataka u nastavku vidi se situacija mladih u dobi od 15 do 29 godina.³

Ova generacija mladih bolje je obrazovana od bilo koje prijašnje...

Na temelju pokazatelja obrazovanja vidljivi su pozitivni trendovi. Iako u EU-u i dalje postoje znatne razlike, sada se smanjuje broj mladih koji rano napuštaju školovanje.⁴

Stopa završavanja visokog obrazovanja porasla je s 33,8 % u 2010. na 37,9 % u 2014.⁵ Iako je stopa nezaposlenosti u EU-u porasla za osobe sa završenim tercijarnim obrazovanjem, ona je i dalje mnogo niža nego u slučaju osoba s najnižim razinama obrazovanja. Međutim, te se skupine mogu suočiti i s nedovoljnom zaposlenošću i sa situacijom u kojoj su prekvalificirani za prilike koje im se pružaju na tržištu rada.

² Detalje i izvore podataka na kojima se temelji analiza možete pronaći u radnom dokumentu službi Komisije SWD(2015)169 o položaju mladih u EU-u.

³ Ako nije navedeno drugačije.

⁴ Pokazatelj Eurostata „Osobe koje rano prekinu obrazovanje i osposobljavanje”, pao je s 13,9 % u 2010. na 11,1 % u 2014. za dobnu skupinu od 18 do 24 godine (visoki postoci i dalje su prisutni posebno u Španjolskoj, Italiji, Malti, Portugalu i Rumunjskoj).

⁵ Eurostat, stanovništvo u dobi od 30 do 34 godine sa završenim tercijarnim obrazovanjem.

Mnogi mladi grade društvene mreže u kojima se globalna povezanost kombinira s lokalnim korijenima: 2014. je 82 % mladih sudjelovalo u internetskim društvenim mrežama. Mladi ljudi pronalaze nove načine za sudjelovanje u politici, često upotrebom društvenih medija, ali uglavnom glasuju manje nego starije generacije. No mnogi i dalje aktivno sudjeluju u svojoj lokalnoj zajednici: 2014. otprilike ih je polovina bila članom najmanje jedne organizacije, a četvrtina ih je volontirala.⁶ Ta diferencirana slika angažmana mladih dovodi u pitanje trenutno poimanje koncepta građanstva.

... ali zbog krize su nastale nove podjele

Mnogi mladi teško pronalaze kvalitetna radna mjesta, zbog čega je njihov put prema samostalnosti mnogo teži. Iako je nezaposlenost mladih u većini država članica smanjena nakon rekordnih vrijednosti u 2013., i dalje je vrlo zabrinjavajuća. Posao ne može pronaći 8,7 milijuna mladih Europljana⁷, a udio onih kojima prijeti dugoročna nezaposlenost ili nesvojevoljan rad na nepuno radno vrijeme i dalje je visok.

Ukupno 13,7 milijuna mladih nije zaposleno, ne obrazuje se niti se osposobljava (NEET-ovi).⁸ Gotovo 27 milijuna mladih izloženo je riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Stope siromaštva veće su među mladima nego u cjelokupnom stanovništvu, a zbog nesvojevoljnog rada na nepuno radno vrijeme ili produljenog rada na određeno vrijeme toj generaciji prijeti dugoročno siromaštvo.⁹

Neaktivnost, siromaštvo i isključenost ne pogađaju sve jednako. Oni koji od početka života imaju manje mogućnosti obično zapadaju i u nove teškoće. Mladi migrantskog podrijetla, sa slabim uspjehom u obrazovanju ili sa zdravstvenim problemima imaju veće izgleda da postanu NEET-ovi.¹⁰ Nezaposlenost mladih koji su rođeni u određenoj državi članici, ali su im roditelji useljenici, gotovo je 50 % veća nego za ostale mlade u EU-u.¹¹

⁶ Flash Eurobarometar 408, 2014.

⁷ Eurostat, 2014.

⁸ Eurostat, 2014.

⁹ *Rising inequality: youth and poor fall further behind (Sve veća nejednakost: mladi i siromašni sve više zaostaju)*, OECD, 2014.

¹⁰ „NEET-ovi”, Eurofound, 2012. i OECD, 2015.

¹¹ *Indicators of immigrant integration 2015 – Settling in (Pokazatelji integracije useljenika 2015. – integracija)*, zajednička studija OECD-a i Europske komisije.

Sve je veća razlika između, s jedne strane, mladih koji studiraju, uvjereni su da će pronaći posao te sudjeluju u društvenom, građanskom i kulturnom životu i, s druge strane, onih koji imaju male izgleda da će voditi ispunjen život i kojima prijete isključivanje i marginalizacija.

Zbog tih razlika postoji opasnost od uništavanja društvenog tkiva i održivog dugoročnog gospodarskog rasta.¹² Budući da je stanovništvo Europe sve starije, sve je potrebnije i hitnije postići integraciju svih mladih ljudi, uz istovremeno poštovanje njihovih različitosti.

Mladi koji se u toj podjeli nalaze u lošijem položaju teže mogu izraziti svoja politička mišljenja. Što su manje obrazovani ili manje uključeni u društvene aktivnosti, manje sudjeluju u glasovanju, volontiranju i kulturnim aktivnostima.¹³ Primjerice, NEET-ovi imaju manje povjerenja u javne ustanove i manje sudjeluju u društvenim i građanskim aktivnostima nego njihovi vršnjaci.

Nijednom se politikom ne rješava problem, ali sve politike mogu pomoći u njegovu rješavanju

Svi mladi zaslužuju poštene i jednake prilike, ali za to je potrebno dugoročno ulaganje. EU i države članice, svatko u svojem području nadležnosti, moraju aktivirati sve politike kojima bi se mogli poboljšati izgledi za budućnost mladih.

Kako bi se noviji znakovi oporavka pretvorili u trajan i održiv rast, EU je poduzeo mjere za poticanje otvaranja radnih mjesta, rasta i ulaganja, uključujući nastojanja da se mladima olakša dobivanje kvalitetnih poslova. EU i države članice mogu svoje napore temeljiti na Garanciji za mlade,¹⁴ Europskom socijalnom fondu i Planu ulaganja za Europu.

¹² *In it together: why less inequality benefits all (Svi smo u tome zajedno: zašto svi imaju koristi od smanjenja nejednakosti)*, OECD, svibanj 2015.

¹³ Flash Eurobarometar 408, 2014.

¹⁴ Preporuka Vijeća o uspostavi Garancije za mlade, SL C 120, 26.4.2013., str. 1.

Radna mjesta su ključna, ali ne uvijek i dovoljna da bi se osigurala potpuna uključenost. Obrazovanjem i osposobljavanjem mladima se mogu pružiti vještine potrebne na tržištu rada te se mogu lakše prevladati nejednakosti i promicati uzlazna društvena mobilnost. U području obrazovanja i osposobljavanja u cijelom EU-u najveći je izazov ulagati i modernizirati dovoljno brzo da bi se ostvario taj potencijal.¹⁵ Politikom za mlade, koja se primjenjuje izvan učionica, može se pomoći mladima da steknu pravu kombinaciju vještina koje će ih pripremiti za život i rad.

Mladi bi trebali imati mogućnost odrastati u uključivim i pluralističkim zajednicama, temeljenima na europskim demokratskim vrijednostima, vladavini prava i temeljnim pravima. Kako bi se očuvali tolerancija, raznolikost i međusobno poštovanje, u Europski program sigurnosti uključene su mjere za rješavanje temeljnih uzroka ekstremističkog nasilja i sprečavanje radikalizacije, uključujući promicanje uključenosti i sudjelovanja mladih.¹⁶ S obzirom na ovogodišnje terorističke napade, počevši od onih u Parizu i Kopenhagenu, još je važnije raditi na rješavanju tih složenih izazova. U deklaraciji donesenoj u Parizu u ožujku 2015. ministri obrazovanja država članica EU-a i Komisija obvezali su se poduzeti daljnje mjere za očuvanje europskih vrijednosti.

¹⁵ Zajedničko izvješće o obrazovanju i osposobljavanju do 2020., COM(2015) 408.

¹⁶ COM(2015) 185.

3. Djelovanje EU-a i država članica 2013. – 2015.¹⁷

3.1. Mjere EU-a: zapošljivost, uključenost i sudjelovanje

Mjere u svim područjima politika EU-a

Zapošljavanje i zapošljivost mladih bili su glavni prioriteti i u razdoblju 2013. – 2015.

Kako bi se poboljšali obrazovni rezultati i postigli glavni ciljevi strategije Europa 2020., države članice poduzele su mjere u okviru europskog semestra za smanjenje broja mladih koji rano napuštaju školovanje i promicanje završavanja visokog obrazovanja. Njihova se nastojanja temelje na strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja, kao i na programu Erasmus+. Nakon Preporuke Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja države članice počele su od 2012. uvoditi mjere kojima bi se mladima omogućilo da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste sve što nauče izvan formalnog obrazovanja.

EU-u i državama članicama cilj je bio smanjiti nezaposlenost mladih olakšavanjem prijelaza iz obrazovnog sustava na tržište rada. Garancija za mlade uvedena je 2013. kao strukturni okvir putem kojeg će se mladima u roku od četiri mjeseca od završetka obrazovanja ili prestanka radnog odnosa ponuditi radno mjesto, naukovanje, pripravništvo ili daljnje obrazovanje. U okviru ESF-a i YEI-ja izdvojeno je najmanje 12,7 milijardi EUR za aktiviranje i zapošljavanje mladih. Oko 27 milijardi EUR iz ESF-a utrošit će između 2014. i 2020. za obrazovne mjere. Mladi će imati i neizravne koristi od oko 11 milijardi EUR iz ESF-a namijenjenih financiranju drugih inicijativa kao što su modernizacija službi za zapošljavanje ili podupiranje samozapošljavanja. Očekuje se da će se mjerama u okviru YEI-ja potaknuti suradnja različitih institucija i službi kako bi se posebno NEET-ovima pružila integrirana pomoć.

¹⁷ Detaljniji podaci dostupni su u radnom dokumentu službi Komisije (SWD(2015)168) o rezultatima otvorene metode koordinacije u području mladih;
http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm.

Europski savez za naukovanje od 2013. dobiva potporu privatnog sektora, a Preporukom Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravništvo iz 2014.¹⁸ nastoji se omogućiti kvalitetno učenje i poštene uvjete rada. Komisija je poboljšala informacije za mlade koji traže posao u okviru sustava EURES za razmjenu informacija o ponudama za posao i pokrenula stranicu „Vaš prvi posao preko EURES-a” kako bi se mladima pomoglo pri traženju posla u inozemstvu.

U skladu s Europskim programom sigurnosti i Pariškom deklaracijom, države članice obvezale su se povećati napore za poticanje uključenosti i sudjelovanja svih mladih u društvu. Mjerama koje uključuju Europski tjedan mladih Komisija je potaknula civilno društvo na rad na uključenosti, građanstvu i međukulturnom dijalogu. Za sva ta područja bit će dodijeljeno više sredstava u okviru programa Erasmus+. Tim je naporima nadopunjen rad Mreže za osvješćivanje o radikalizaciji (RAN) koju financira EU i koja ukazuje na preventivnu ulogu obrazovanja i poučavanja kritičkom mišljenju i demokratskim vrijednostima u borbi protiv radikalizacije. Komisija u tom kontekstu naglašava važnost poticanja mladih na kritičko razmišljanje o ekstremističkim porukama¹⁹ i potencijal programa Erasmus+ da posluži kao potpora mobilnosti u svrhu učenja i partnerstvima među dionicima, čime se na kraju može pomoći mladima da budu otporniji na ekstremističke stavove²⁰.

Posebne mjere u okviru politike za mlade

Suradnja u EU-u usmjerena je na društvenu uključenost i osnaživanje mladih, uključujući njihov pristup pravima i mogućnost sudjelovanja u politici. Vijeće je pozvalo na veći doprinos politike za mlade ciljevima strategije Europa 2020. i potvrdilo svoju namjeru da se poveća uključenost NEET-ova i promiče poduzetništvo mladih.

¹⁸ SL C 88, 27.3.2014., str. 1.

¹⁹ COM(2013) 941 „Sprečavanje radikalizacije koja dovodi do terorizma i nasilnog ekstremizma: Jačanje odgovora Europske unije”.

²⁰ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

Rad s mladima od 2013. ima istaknuto mjesto u planu EU-a za mlade. Iz rezultata jedne studije Komisije vidljiva je vrijednost koju rad s mladima ima za mlade u različitim aspektima njihova života²¹, a 2015. na drugoj Europskoj konvenciji o radu s mladima utvrđeni su najveći izazovi i pozvalo se na donošenje Europskog plana za rad s mladima.²² Nadalje, Vijeće je pozvalo Komisiju da razmotri podnošenje prijedloga za preporuku Vijeća o radu s mladima, s obzirom na rezultate odgovarajućih istraživanja i rad stručne skupine.

S obzirom na zabrinutost zbog povlačenja mladih iz tradicionalnih oblika sudjelovanja, Komisija je prikupila dokaze²³ da su oni i dalje zainteresirani za sudjelovanje, ali žele više drugačijih načina sudjelovanja. Na tvorcima je politika da otkriju kako na to najbolje odgovoriti. Rezolucija Vijeća iz 2015. o poticanju političkog sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe pruža okvir za odgovor na taj izazov.

Od politike do promjena u praksi: Erasmus+

EU je 2014. pokrenuo program Erasmus+ za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. S proračunom od 14,7 milijardi EUR za razdoblje do 2020., Erasmus+ služi kao potpora mobilnosti u svrhu učenja za četiri milijuna mladih ljudi i obrazovnih radnika, pri čemu je 10 % proračuna namijenjeno aktivnostima za mlade, u okviru kojih se, prema procjenama, financira 400 000 sudionika u razmjenama mladih i 100 000 sudionika u Europskoj volonterskoj službi (EVS). To predstavlja porast financiranja od 80 % u odnosu na prethodni program Mladi na djelu.

U okviru programa Erasmus+ politika i programi povezani su bolje nego prije. Financiraju se strateška partnerstva između pružatelja usluga obrazovanja, čime se potiče međusektorska suradnja. Potvrdom Youthpass²⁴ i dalje se podupire priznavanje neformalnog i informalnog učenja: nacionalne agencije za mlade od njezina su uvođenja izdale gotovo 250 000 takvih potvrda. Kako bi se proširio učinak potvrde Youthpass, Vijeće je predložilo njezino uvođenje u druge sektore te potporu upotrebi nacionalnih alata za priznavanje po uzoru na nju.

²¹ Studija *Value of youth work in the EU (Vrijednost rada s mladima u EU-u)*, 2014.; izvješća stručne skupine o kreativnom i inovativnom potencijalu mladih i kvalitativnim pristupima u radu s mladima.

²² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>

²³ Studija *Youth participation in democratic life (Sudjelovanje mladih u demokratskom životu)*, 2013.

²⁴ Youthpass je alat za priznavanje neformalnog i informalnog učenja u radu s mladima, a upotrebljava se za projekte koji se financiraju iz odjeljka za mlade programa Erasmus+. <https://www.youthpass.eu/hr/youthpass/>.

Širenje dosega

Upotrebom *online* i *offline* alata Komisija je željela bolje informirati mlade o mogućnostima koje su im dostupne u okviru politika i programa EU-a. Što je još važnije, Komisija je željela čuti njihova mišljenja i ideje. S 1,5 milijuna jedinstvenih posjetitelja u 2014., Europski portal za mlade postao je nositelj tih aktivnosti; na njemu se oglašavaju prilike za prekogranično volontiranje i nude poveznice na informacije EURES-a o ponudama za poslove i pripravništva. Komisija je u 2015. prikupljala ideje mladih u „laboratorijima ideja” tijekom Europskog tjedna mladih, u kojem je ukupno sudjelovalo 137 000 ljudi na događajima i još 1,2 milijuna ljudi putem društvenih medija.

Komisija će dodatno poboljšati dizajn i funkcionalnost Europskog portala za mlade i drugih internetskih platformi. Bliskije će surađivati s mrežama koje su u izravnom kontaktu s mladima, kao što je mreža Eurodesk s 1 200 informacijskih stručnjaka.

3.2. Djelovanja država članica

Države članice sve više uvode transverzalne politike za mlade koje su prvenstveno usredotočene na zapošljavanje te društvenu i građansku uključenost. Poduzele su mnoge mjere za integraciju mladih na tržište rada, često kao dio programa Garancije za mlade i uz potporu sredstava EU-a dostupnih u okviru ESF-a i YEI-ja. Osim toga, 2014. provedeno je 18 manjih pokusnih projekata uz izravnu potporu Komisije. Sve su države članice dostavile planove provedbe Garancije za mlade. Napredak u njihovoj provedbi procjenjuje se u okviru Europskog semestra. Većina je država članica uključila organizacije mladih i za mlade, a njih dvije trećine uključilo je službe za mlade u partnerstva uspostavljena u sklopu Garancije za mlade.

Kao odgovor na zabrinutost zbog sve veće društvene isključenosti mladih gotovo su sve države članice poduzele mjere za povećanje uključenosti NEET-ova. Većina je nastojala poboljšati pristup mladih kvalitetnim uslugama, a njih 80 % poduprlo je rad s mladima i centre za mlade. Međutim, rad s mladima otežan je jer su u cijeloj Europi smanjena njemu namijenjena sredstva²⁵, a zbog sve većeg udjela mladih kojima prijete siromaštvo i isključenost povećana je potreba za intervencijom.

²⁵ Studija *Value of Youth Work in the EU (Vrijednost rada s mladima u EU-u)*, 2014.

Kad je riječ o sudjelovanju, 27 država članica razvilo je mehanizme za dijalog s mladima. Njih 25 pružilo je javnu potporu organizacijama mladih i za mlade, a dvije trećine promicalo je upotrebu internetskih medija i pružilo veće mogućnosti za raspravu. Iako su države članice nastojale uključiti mlade iz cijeloga socioekonomskog spektra, s obzirom na trajno niže stope sudjelovanja nekih skupina, tvorci politika na svim razinama još mogu učiniti više da bi se uključile slabo zastupljene skupine.

4. Upravljanje okvirom za suradnju u području mladih i njegova provedba u razdoblju 2013. – 2015.

Izvješća država članica o provedbi okvira za suradnju čvrsta su osnova za nastavak suradnje EU-a u području mladih. Tim se okvirom na temelju relevantnih dokaza i razmjena iskustava pomoglo unapređenju nacionalnih planova za mlade i poboljšala se međusektorska suradnja za potporu mladima.

Da bi se povećala učinkovitost provedbe okvira, Komisija i države članice mogle bi poboljšati razmjenu relevantnih podataka i drugih dokaza izvan područja mladih. Oni bi im istovremeno mogli poslužiti kao osnova za politike za mlade koje bi bile više usmjerene na rezultate. I Komisija i države članice trebale bi podupirati veću uključenost problematike mladih u druge politike. Na razini EU-a može se povećati raznolikost uzajamnog učenja, primjerice stvaranjem dodatnih prilika za uzajamno učenje prilagođenih različitim potrebama država članica. Strukturirani dijalog s mladima trebao bi biti uključiviji.

Glavne aktivnosti i instrumenti detaljnije se analiziraju u nastavku.

Okvir kao temelj za plan

Okvirom se dao snažan poticaj nacionalnim planovima za mlade. Od 2010. gotovo su sve države članice uvele inicijative ili alate u tom području. U dvije trećine država članica okvirom su potvrđeni prioriteti nacionalne politike za mlade, a u jednoj trećini država članica on je imao utjecaja na lokalnoj i regionalnoj razini. Jedanaest je država članica izmijenilo svoju nacionalnu politiku za mlade u skladu s okvirom.

Okvirom je potaknuta međusektorska suradnja. Gotovo sve države članice imaju institucionalizirane mehanizme kojima se osigurava međusektorski pristup politici za mlade, kao što su međuodjelne strukture i redoviti sastanci među ministarstvima.

Prvi Plan rada EU-a za mlade (2014. – 2015.) koji je donijelo Vijeće bio je usmjeren na poboljšanje provedbe okvira, a u njegovim je aktivnostima sudjelovala većina država članica. Njih 23 smatrale su da su ciljevi Plana rada uspješno postignuti te da dobro odražavaju nacionalne prioritete, ali neke su upozorile na opasnosti nedosljednih ili usporednih pristupa tom devetogodišnjem okviru.

Stvaranje politika utemeljenih na dokazima: kvantitativni i kvalitativni razvoj

Položaj mladih u EU-u redovito se ocjenjuje na temelju 41 pokazatelja o uvjetima koji utječu na mlade.²⁶ Države članice sve se više koriste tim pokazateljima, iako to još uvijek nije rezultiralo sustavnim politikama za mlade usmjerenima na rezultate.

S pomoću pokazatelja i dodatnih dokaza dobivenih od Eurostata, Eurofounda te u okviru partnerstva između Komisije i Vijeća Europe, posebice analizom Skupine europskih istraživača u području mladih (PEYR), države članice i Komisija mogu lakše prepoznati nove trendove i u skladu s tim prilagoditi svoje prioritete.

Komisija i države članice moraju razmjenjivati te dokaze, koji nadilaze područje politike za mlade, s drugima koji rade s mladima. Na razini EU-a, podaci o mladima²⁷ dostupni su na novoj pristupačnoj internetskoj stranici. Od 2016. na novoj *wiki* stranici za mlade bit će dostupne ažurirane informacije o nacionalnim politikama, zakonodavstvu i programima u području mladih. Nju će nadopunjavati novi okvir pokazatelja za praćenje Garancije za mlade, za koji se prvi podaci očekuju krajem 2015.

²⁶ SEC(2011) 401.

²⁷ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm.

Uzajamno učenje: razmjena iskustava

Države članice učile su jedne od drugih, ponajviše sudjelovanjem u stručnim skupinama. U razdoblju 2013. – 2015. stručnjaci su raspravljali o načinima podupiranja kreativnog i inovativnog potencijala mladih, pomoći koju rad s mladima pruža mladima koji se u krizi suočavaju s izazovima te o kvaliteti rada s mladima. Rezultati su uključeni u rad u Vijeću te u raspravu u Forumu o obrazovanju, osposobljavanju i mladima.²⁸ Izvješće iz 2015. o kvaliteti rada s mladima²⁹ uzeto je u obzir pri izradi Zaključaka Vijeća o jačanju rada s mladima s ciljem osiguravanja povezanih društava³⁰, za što je potreban referentni alat za usmjeravanje u području kvalitete za nacionalne organizacije za rad s mladima.

Države članice učile su jedne od drugih i u okviru aktivnosti organiziranih u partnerstvu između Komisije i Vijeća Europe. Manje skupine država članica organizirale su posebne razmjene mišljenja o pitanjima od zajedničkog interesa, kao što je rad s mladima na lokalnoj razini.

Kako bi se razne aktivnosti uzajamnog učenja što bolje iskoristile, sljedećim planom rada trebalo bi obuhvatiti razvoj fleksibilnog okvira za olakšavanje pristupa informacijama i rezultatima aktivnosti. Ujedno bi trebalo poticati primjenu rezultata i pomoći u povezivanju partnera sa zajedničkim interesima.

Strukturirani dijalog: povećanje dosega i temeljenje dijaloga na političkom programu

Strukturirani dijalog u EU-u između tvoraca politika, mladih i njihovih predstavnika općenito se smatra kvalitetnim alatom za slušanje mišljenja mladih. Njegov prvi 18-mjesečni ciklus, koji je završio 2011., pomogao je u oblikovanju kasnijih inicijativa EU-a u području nezaposlenosti mladih. U razdoblju 2013. – 2015. dijalog je bio usmjeren na socijalnu uključenost i osnaživanje mladih, a o preporukama proizašlima iz njega kasnije se raspravljalo u Vijeću.

²⁸ Rezolucija Vijeća o Planu rada Europske unije za mlade za razdoblje 2014. – 2015., 20. svibnja 2014.

²⁹ *Quality Youth Work – A common framework for the further development of youth work (Kvalitetan rad s mladima – zajednički okvir za daljnji razvoj rada s mladima)*, http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf.

³⁰ Svibanj 2015.

Strukturirani se dijalog razvio od 2013. te je sada bolje utemeljen u političkom programu za mlade. Broj sudionika više se nego udvostručio te je u posljednjem ciklusu sudjelovalo više od 40 000 mladih, od kojih su mnogi predstavljali veće skupine. Također se osmišljavaju i počinju se pojavljivati nacionalni postupci dijaloga.

Strukturirani dijalog još nije ostvario svoj puni potencijal: još se nije uspjelo doprijeti do šire skupine mladih koji imaju manje mogućnosti i manje političkog utjecaja. Komisija potiče dopiranje do većeg broja mladih dodjeljivanjem bespovratnih sredstava u okviru programa Erasmus+ za potporu nastojanjima na nacionalnoj razini te putem internetskog alata za savjetovanje pokrenutog 2014. Sljedeći je izazov praćenje primjene rezultata dijaloga u EU-u i u nacionalnim politikama. Konačno, radi odgovornosti i motiviranja mladih da se nastave angažirati, tvorcima politika na svim razinama trebali bi pružiti bolje povratne informacije o svojim odgovorima putem Europskog portala za mlade i nacionalnih radnih skupina. Zaključci iz Izvješća EU-a o mladima za 2015. i privremene ocjene okvira za suradnju EU-a za mlade koja je u tijeku mogu potaknuti buduća poboljšanja strukturiranog dijaloga.

5. Daljnji koraci u suradnji EU-a u području mladih (2016. – 2018.)

Jednake mogućnosti obrazovanja, zaposlenja i sudjelovanja u uključivim zajednicama

Na temelju političkih prioriteta EU-a, izvješća država članica o provedbi navedenog okvira te prikupljenih podataka i dokaza u budućem radnom ciklusu okvira suradnje prioriteta bi trebali biti sljedeći:

- veća društvena uključenost svih mladih, uzimajući u obzir temeljne europske vrijednosti;
- veće sudjelovanje svih mladih u demokratskom i građanskom životu Europe;
- lakši prijelaz mladih iz mladosti u odraslu dob, posebice u vezi s integracijom na tržište rada.

S obzirom na te prioritete i iako je djelovanje država članica i Komisije usmjereno prema svim mladima, poseban naglasak stavlja se na sljedeće skupine:

- mlade kojima prijete marginalizacija;
- mlade koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju (NEET);
- mlade migrantskog podrijetla, uključujući tek pristigle imigrante i mlade izbjeglice.

Komisija i države članice poduzet će mjere u tim područjima, među ostalim putem Plana rada EU-a za mlade, instrumenata okvira i povezivanjem s drugim politikama prema potrebi kako bi se promicalo:

- društvenu uključenost i aktivnosti kojima se nastoji doprijeti do mladih iz različitih sredina, posebno onih koji u nepovoljnom položaju, kako bi se osiguralo njihovo potpuno sudjelovanje u društvenim i građanskim aktivnostima;
- sposobnost rada s mladima, organizacija mladih i za mlade i mreža za mlade da povećavaju uključenost pomaganjem mladima da se angažiraju, volontiraju i pokreću pozitivne društvene promjene u zajednicama;
- priznavanje kvalitetnog rada s mladima, čime se povećava mogućnost dopiranja do mladih i reakcije na buduće društvene, bihevioralne i tehnološke promjene;
- nove oblike sudjelovanja u demokratskim procesima i pristup donošenju političkih odluka upotrebom *online* i *offline* alata,
- razvoj potražnje za vještinama, uključujući građanstvo, medijsku i digitalnu pismenost, kritičko prosuđivanje i međukulturno razumijevanje;
- pristup mladih svojim temeljnim pravima i praksa nediskriminacije i međukulturnog razumijevanja te

- volontiranje, među ostalim u okviru programa EU-a kao što su EVS i nova inicijativa Volonteri za humanitarnu pomoć EU-a, kao način kombiniranja učenja s građanskim angažmanom³¹; veću komplementarnost nacionalnih i međunarodnih subjekata kako bi se povećalo prekogranično volontiranje i bolje povezalo nacionalno volontiranje s EVS-om.

S obzirom na te prioritete, u okviru strukturiranog dijaloga EU-a s mladima trebalo bi promicati uključenost svih mladih u tolerantnim, raznolikim i demokratskim društvima. Sljedećim se dijalogom mora doprijeti do mnogo više skupina mladih, posebno onih koji dosad nisu sudjelovali u dijalogu, među ostalim upotrebom slobodnijih alata za sudjelovanje prilagođenih potrebama i navikama mladih.

Politika za mlade unutar šireg programa EU-a

Politika za mlade ne može funkcionirati izolirano. Nužni su suradnja i nadopunjavanje s politikama u područjima kao što su zapošljavanje, obrazovanje, osposobljavanje, zdravlje i dobrobit, kultura, digitalni mediji, održivi razvoj, građanstvo i sport.

Mehanizmima okvira za suradnju može se poduprijeti takva suradnja. Planom rada EU-a Komisija i države članice mogu dalje provoditi i poboljšavati međusektorske strukture i metode rada. Tako se pridonosi postizanju općih ciljeva u području mladih: stvaranju više jednakih prilika za sve mlade u obrazovanju i na tržištu rada te promicanju aktivnog građanstva, društvene uključenosti i solidarnosti svih mladih.

Europska suradnja u području mladih trebala bi biti dio šireg političkog programa za mlade. Da bi imali stvarnog utjecaja, tvorcima politika na razini EU-a i na razini država članica moraju surađivati sa stručnjacima, pružateljima usluga, obrazovnim djelatnicima i poduzećima na terenu kako bi aktivirali resurse i financijska sredstva u cilju dopiranja do kritične mase mladih. Cilj bi im trebao biti stvaranje inovativnih rješenja za složene pojave marginalizacije, isključenosti i nedostatka sudjelovanja.

³¹ Na razini EU-a, unatoč udvostručenju broja sudionika u EVS-u, prekogranično volontiranje i dalje je skromno.

Na kraju, hitno je potrebno povećati napore. Kako bi se mladima mogla ponuditi stvarna mogućnost da postanu potpuni i angažirani članovi svojih zajednica, potreban je sveobuhvatan pristup za suočavanje s izazovom koji je pred nama. Za to je potreban dosljedan politički program, uz program Erasmus+, Garanciju za mlade i instrumente EU-a za financiranje kojima se može doprijeti do više osoba, kao što su ESF ili YEI. Kad god je to moguće, ti se napori moraju poduprijeti nacionalnim i regionalnim resursima.
